

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa E. S.
przeciwko Urzędowi Gminy K.
o odszkodowanie i zadośćuczynienie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 stycznia 2013 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 23 marca 2012 r., [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od Urzędu Gminy K. na rzecz E. S. kwotę 1.020
(jeden tysiąc dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów
wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2011 r. Sąd Rejonowy w P. zasądził od Urzędu Gminy K. na rzecz E. S. kwotę 8.064 zł tytułem odszkodowania w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z powodu dopuszczenia się przez pracodawcę ciężkiego naruszenia obowiązków wobec pracownika, kwotę 13.912 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek rozstroju zdrowia wywołanego mobbingiem oraz kwotę 27.580 zł tytułem odszkodowania w związku z rozwiązaniem umowy o pracę wskutek mobbingu.

Wyrokiem z dnia 23 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w P. zmienił powyższy wyrok w ten sposób, że kwotę odszkodowania z tytułu mobbingu obniżył z 27.580 zł do kwoty 16.128 zł, a w pozostałym zakresie apelację strony pozwanej oddalił.

W skardze kasacyjnej pozwany Urząd zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 55 § 1¹ oraz art. 55 § 2 w związku z art. 52 § 2 k.p., przez przyjęcie, iż rozwiązanie umowy o pracę przez powódkę nastąpiło zgodnie z powyższymi przepisami, co uprawniało ją do żądania odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia; 2) art. 94³ § 2 i 3 k.p., przez uznanie działań i zachowań Wójta Gminy K. wobec powódki za mobbing oraz przez ustalenie, że wywołał on rozstrój zdrowia, co uprawniało powódkę do żądania zadośćuczynienia; 3) art. 94³ § 4 w związku z art. 55 § 1¹ i § 2 oraz z art. 52 § 2 k.p., przez przyjęcie, iż powódka wskutek mobbingu i w sposób zgodny z powyższymi przepisami rozwiązała umowę o pracę, co uprawniało ją do żądania odszkodowania; 4) art. 94³ § 4 k.p., przez zasądzenie na rzecz powódki odszkodowania w kwocie wyższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę pomimo nie wykazania przez nią wyższej wysokości poniesionej szkody; II. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 217 § 2, art. 233 § 1, art. 278 § 1, art. 285 § 1 i art. 316 w związku z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., poprzez nierozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia i nierozpatrzenie zarzutów pozwanego dotyczących nieuzasadnionego przepisem art. 217 § 2 k.p.c. oddalenia jego wniosków dowodowych, całkowicie dowolną i w żaden sposób nieuzasadnioną ocenę przeprowadzonych w sprawie dowodów, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych wbrew treści art. 278 § 1 k.p.c. oraz przyjęcie wbrew treści art. 285 § 1 k.p.c. jako wiarygodnego dowodu z opinii biegłych pomimo, iż nie były one prawidłowo uzasadnione, a także wydanie wyroku z pominięciem zgłoszonych przez pozwanego zarzutów.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji lub o uchylenie także wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został po pierwsze - istnieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego: 1) sposobu ustalania przez sąd zachowania terminu do rozwiązania umowy o pracę w trybie art. 55 § 1¹ i § 2 w związku z art. 52 § 2 k.p. w przypadku rozwiązania umowy o pracę z powodu mobbingu; 2) sposobu i metody ustalania odszkodowania za stosowanie mobbingu wobec pracownika na podstawie art. 94³ § 4 k.p. w przypadku pozostawania bez zatrudnienia (po rozwiązaniu umowy o pracę) osoby, wobec której stosowany był mobbing i niewykazania istnienia szkody, o której mowa w powyższym przepisie; 3) zasad i sposobu ustalania zadośćuczynienia na rzecz pracownika, u którego mobbing spowodował rozstrój zdrowia, w tym powiązania wysokości tego zadośćuczynienia z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu (art. 94³ § 3 k.p.); 4) prawnej dopuszczalności ustalenia stosowania mobbingu wobec pracownika wyłącznie na podstawie jego zeznań, nie potwierdzonych żadnymi innymi dowodami (art. 94³ § 2 k.p. i art. 6 k.c.) oraz po drugie - oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, gdyż Sądy obu instancji nie dokonały żadnej wykładni przepisów Kodeksu pracy pozwalającej na rozwiązanie wyżej wymienionych zagadnień prawnych i nie uzasadniły w żaden sposób przyjętych przez siebie rozwiązań oraz nie poczyniły ustaleń niezbędnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia, uznając prawidłowość rozwiązania umowy o pracę przez powódkę, pomimo iż nastąpiło ono z wyraźnym naruszeniem i przekroczeniem terminu określonego w art. 52 § 2 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w

orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Poprzestanie w tym zakresie na sformułowaniu podstaw kasacyjnych i ich uzasadnieniu jest niewystarczające, bo chociaż przy konstruowaniu obu wymaganych elementów skargi argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy bada je na różnych etapach postępowania kasacyjnego.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość naruszenia wskazywanych przepisów.

Z kolei zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem

prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004, nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51). W myśl utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W zakresie oczywistej zasadności skargi skarżący ogranicza się do opisu uchybień procesowych Sądów obu instancji i to w sytuacji, gdy kontroli kasacyjnej podlega wyłącznie wyrok Sądu odwoławczego (art. 398¹ § 1 k.p.c.), nie przywołując nawet przepisów postępowania, których obraza miałyby niewątpliwie zachodzić i to w sposób prowadzący do uwzględnienia skargi. Odnosnie do obrazy art. 52 § 2 k.p. skarżący nie wskazuje, na czym miałyby polegać przekroczenie określonego w nim terminu, skoro podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia stanowiło ustalenie, iż przyczyną rozwiązania przez powódkę w dniu 26 stycznia 2009 r. umowy o pracę z uwagi na ciężkie naruszenie przez pozwanego Urzędu podstawowych obowiązków pracodawcy było również niewypłacenie powódce w określonym terminie, tj. do

dnia 31 grudnia 2008 r. zaległego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

W świetle powyższego ustalenia nie wiadomo również, gdyż skarżący tego nie wykazuje, jakie znaczenie dla wyniku sprawy miałyby mieć wątpliwość wyłaniająca się - w jego ocenie - na tle art. 52 § 2 k.p. i kwalifikowana jako istotne zagadnienie prawne.

Co do tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania należy zauważyć, że w zakresie wszystkich formułowanych zagadnień skarżący ogranicza się do zaprezentowania własnego stanowiska i stwierdzenia, że „z treści zaskarżonego wyroku wynika, iż Sąd Okręgowy w P. przyjął we wszystkich czterech opisanych zagadnieniach prawnych odmienne od pozwanego stanowisko, ale w żaden sposób go nie uzasadnił, co w pewnym stopniu utrudnia przedstawienie w tym zakresie kontrargumentów”. Tymczasem skonstruowanie zagadnienia prawnego nie polega na polemice z motywami rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji, ale wymaga przeprowadzenia wyводу jurydycznego dla wykazania, że zagadnienie prawne faktycznie istnieje, nie znalazło rozwiązania w dotychczasowej judykaturze Sądu Najwyższego i jest na tyle istotne, że wymaga jego zaangażowania.

Odnosnie do wątpliwości formułowanej przez skarżącego na tle art. 94³ § 3 k.p. to należy wskazać, że została ona rozstrzygnięta w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2007 r., II PK 228/06 (OSNP 2008 nr 9-10, poz. 126), w którym wskazano, że nie ma przeszkód, aby przy zasądzaniu odpowiednich kwot tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną mobbingiem sądy pracy uwzględniały odpowiednio zasady i kryteria wypracowane w judykaturze z zakresu orzekania o zadośćuczynieniu za doznaną krzywdę (art. 445 § 1 i art. 448 k.c.), jak i kompensaty szkody wywołanej rozstrojem zdrowia (art. 444 § 1 k.c.; por. także wyrok z dnia 7 maja 2009 r., III PK 2/09, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 5, w którym Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przy ustaleniu rozmiaru zadośćuczynienia po spełnieniu przesłanki dotyczącej rozstroju zdrowia z art. 94³ § 3 k.p., można dochodzić zadośćuczynienia nie tylko za ten skutek mobbingu, ale za całokształt doznanej krzywdy). Natomiast podnoszone przez skarżącego kwestie dotyczące art. 94³ § 2 i 4 k.p. w ogóle nie są zagadnieniami prawnymi, ale próbą zakwestionowania oceny materiału dowodowego, a w konsekwencji stanowiących

podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia ustaleń co do stosowania wobec powódki zachowań posiadających cechy mobbingu oraz wysokości poniesionej przez nią szkody. Oznacza to, że skarżącemu chodzi w istocie o zajęcie przez Sąd Najwyższy stanowiska co do zarzutów podniesionych w ramach podstaw kasacyjnych. Taka okoliczność nie stanowi jednak ustawowej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.